

Verenigingsnieuws

Zondag 26 mei om 15:00 uur
Lezing: Duitse oorlogs-
fabrieken in de groeven van
Zuid-Limburg.

Spreker: Jacquo Silvertant,
publicist.

Verenigingslokaal Óp Sankt
Tolbert, Bloemendalstraat
11A, Vaals

Nummer 137

2024 #3

Even voorstellen: Ons nieuwe bestuurslid Willem Hordijk

Geachte leden, lezers van deze nieuwsbrief. Mijn naam is Willem Hordijk, 69 jaar oud en mijn vrouw en ik wonen sinds 2015 in Vaals. Ik ben bijna 50 jaar getrouwd met Margot, die bij

een enkele lezer misschien nog bekend is als "de Pepper va Vols". Ik was altijd al geïnteresseerd in geschiedenis in het algemeen, maar zeker ook in de plaatselijke geschiedenis van onze woonplaatsen in de loop der jaren. Een van mijn hobby's is genealogie. Al jaren ben ik met tussenpozen bezig met het uitzoeken en vastleggen van de stamboom van mijn familie en die van mijn echtgenote en alles wat je op die speurtocht ontdekt. Na mijn pensionering als politieambtenaar ben ik eind 2021 lid geworden van de Heemkundekring Sankt Tolbert en kort daarna lid van de archiefcommissie, die iedere woensdagmorgen bij

elkaar komt in het verenigingsgebouw. Voor de algemene ledenvergadering/jaarvergadering van 29 maart 2024 had ik me als kandidaat voor een bestuursfunctie opgegeven binnen de vereniging en tijdens die vergadering werd ik als zodanig gekozen. De afgelopen jaren heb ik de bestuursleden en leden van andere commissies o.a. op de woensdagochtenden leren kennen en ik ga proberen hun inzet en enthousiasme voor de vereniging op z'n minst te evenaren. Wellicht tot ziens bij een van de regelmatig georganiseerde activiteiten van de Heemkundekring Sankt Tolbert.

In dit nummer:

Even voorstellen: Ons
nieuwe bestuurslid
Willem Hordijk 1

Excursie
Gouvernement
Maastricht 1

Familiefes Sankt
Tolbert 2024 2

Zondag 26 mei om
15:00 uur Lezing:
Duitse oorlogs-
fabrieken in de
groeven van Zuid-
Limburg 3

Lezing vrijdag 28 juni
2024: "Vaals moest
nodig bij Holland,
vond Johan de Witt" 3

Boek: Zorgcentrum
Langedael herdenkt
1944 4

Excursie Gouvernement Maastricht

Op woensdag 17 juli of woensdag 24 juli organiseren wij voor onze leden een excursie naar het Gouvernement in Maastricht. De rondleiding duurt ca 1,5 uur. Er is tevens nog de mogelijkheid om een kopje

koffie met een stukje vlaai te nuttigen. De vlaai is echter voor eigen rekening. Vervoer: U kunt met eigen vervoer of met ov lijndienst (350) reizen. Vanaf de bushalte is het maar een stukje lopen tot aan het Gouvernement.

Wilt u deelnemen aan deze excursie, geef dan uw aanmelding en voorkeursdatum aan ons door voor 10 juni a.s. via secretariaat sankttolbert@gmail.com. Op de datum met de meeste voorkeur wordt de excursie gepland.

Familiefes Sankt Tolbert 2024

Zondag 28 april 2024 was het weer zover, een jaarlijks gezellige bijeenkomst voor de leden en hun partners. Een aangename inloop met koffie en een heerlijk stukje Notermans vlaai uit Vijlen. Een uurtje om bij te praten/kletsen, voordat het programma zou beginnen.

Vorig jaar hadden de deelnemers een tocht op papier door Vaals gemaakt om de verloren geraakte kiekjes op hun plek te zetten. Dat was zo goed bevallen, dat het bestuur deze speurtocht dit jaar

weer in het programma opnam. In het kader van de dag na Koningsdag zou het ook niet gek geweest zijn om met koekjes, spijkerpoepen, eierlopen of blikken omvergooien als programma te hebben. Maar wellicht volgend jaar.

Marcel Bulles had weer een prachtige grote kaart van de kern Vaals gemaakt met 21 mogelijke plekken, waar de bijbehorende stukjes foto van plekken in Vaals op hun plaats moesten komen. Jules en Monique Louvenberg-Cransveld hadden weer wat opnames gemaakt, waar dan een stukje uitgenomen was. Alleen Marcel, Jules en Monique mochten niet meedoen de rest allemaal wel.

Om vier uur werd begonnen in groepjes van vier. Hin und her überlegt, discussies, nee, dat is daar en niet hier, vertwijfeling waarom je het niet weet, de hersencellen hoorde je kraken. Monique lette op dat er geen hulpmiddelen zoals Google op de telefoon werden gebruikt. Zag ze een telefoon, kreeg je streng lachend te horen dat dit niet kon.

Tja, na een uur zoeken en puzzelen werd het toch tijd dat iedereen het ingevulde blad moest inleveren en de winnaars van de puzzel bekend werden gemaakt. De winnaars van de puzzel waren dit jaar Marianne en Jean Eussen, Peter Sparla en Victor Voncken. Nadat aan de winnaars een kleine prijs

was overhandigd stond ook al onze gast klaar om met zijn innemende muziek en zang ons te vermaken. Het bestuur was blij dat Willem Hordijk, die helaas niet aanwezig kon zijn onze eigen plaatsgenoot singer/songwriter Guido Staps voor deze middag had kunnen vastleggen. Guido bracht op zijn eigen prachtige wijze gezongen en ondersteunend met gitaarspel, onder andere House of the Rising Sun van de Animals, Imaging van John Lennon, maar ook dialectnummers van o.a. Rowen Heze, onze eigen Los Catastrofos. Zeer emotioneel was het lied dat hij zong van Jo Erens, waar zijn opa Kokkelmans van hield: "Limburg allein". En met: "Gute Nacht Freunde, Es wird Zeit für mich zu gehen, Was ich noch zu sagen hätte, Dauert eine Zigarette, Und ein letztes Glas im Stehen" werd zijn fantastisch optreden afgesloten.

Iedereen zag terug op een geslaagde en gezellige middag, nog wat nababbelen en ging tevreden naar huis.

Zondag 26 mei om 15:00 uur Lezing: Duitse oorlogsfabrieken in de groeven van Zuid-Limburg

Spreker: Jacquo Silvertant, publicist

Historicus Jacquo Silvertant geeft zondag 26 mei om 15.00 uur een lezing over de ondergrondse oorlogsfabrieken in de Zuid-Limburgse mergelgroeven bij HKK Sankt Tolbert te Vaals, Bloemendalstraat 11A.

Vanaf medio 1943 werden de bombardementen op de Duitse steden en industriegebieden door de Geallieerden geïntensiveerd. Men probeerde zo Duitsland's oorlogsindustrie lam te leggen waarmee men hoopte dat de oorlog spoedig tot een einde gebracht kon worden. Duitsland deed echter een tegenzet door overal in

Duitsland en de bezette gebieden op zoek te gaan naar bomvrije ruimtes waar de voor de oorlogsindustrie vitale bedrijven konden worden ondergebracht. In Zuid-Limburg werden hiervoor een aantal mergelgroeven "verbouwd" en geschikt gemaakt voor de huisvesting van bedrijven die werkten voor het zogenaamde Jägerprogramm van de Duitse Luftwaffe. De bedrijven produceerden onderdelen voor een nieuw type bommenwerper; de Ju 388. De Duitse plannen konden als gevolg van de geallieerde opmars niet overal worden

uitgevoerd, maar een drietal fabrieken kwamen toch nog gereed en waren zelfs korte tijd in bedrijf.

Silvertant verteld in zijn lezing behulp van uniek beeldmateriaal van de ondergrondse werkplaatsen.

Lezing vrijdag 28 juni 2024: "Vaals moest nodig bij Holland, vond Johan de Witt"

Johan de Witt werd op 24 september 1625 geboren als tweede zoon van Jacob de Witt en Anna van den Corput en was daarmee twee jaar jonger dan zijn broer Cornelis. Johan was een geleerd man met brede interesses. Hij blonk uit in wiskunde en publiceerde ook enkele mathematische werken. Nadat hij gepromoveerd was in de rechten, ging Johan wonen in Den Haag waar hij kortstondig werkte als advocaat aan het Hof van Holland. Johan de Witt, heer van Zuid- en Noord-Linschoten,

Snelrewaard, Hekendorp en IJsselvere, was in de Gouden Eeuw tijdens het Eerste Stadhoudersloze Tijdperk negentien jaar lang raadpensionaris van het gewest Holland en daarmee de belangrijkste politicus van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden. Bij de Vrede van Münster in 1648 was men het er niet over eens geworden hoe de Landen van Overmaas (Land van Dalhem, Land van Valkenburg en Land van 's-Hertogenrade) verdeeld moesten worden. Uiteindelijk werd besloten om elk van die landjes te

verdelen in een Staatse en een Staatse 'partage' (Partagetraktaat, 1661). Vaals kwam te behoren tot het Staatse deel van het Land van 's-Hertogenrade. Dan de interessante vraag waarom moest Vaals nodig bij Holland volgens Johan de Witt.

Paul Jungbluth (onderwijs-socioloog) zal ons deelgenoot laten worden hoe het zat met Vaals in die tijd.

Wanneer: vrijdag 28 juni 19.30 uur
Waar: HKK Sankt Tolbert, Bloemendalstraat 11A Vaals

Johan de Witt

Partagetraktaat, 1661

Secretariaat:
Heuvel 4
6291 CS Vaals
Nederland

Telefoon: 043-306 42 06
E-mail: sankttolbert@gmail.com

Bezoek onze
website
www.sankttolbert.nl

Bezoek ons ook op:

facebook®

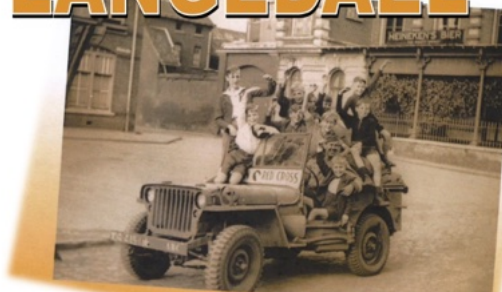
Boek: Zorgcentrum Langedael herdenkt 1944

Per direct is het boek 'Langedael herdenkt 1944' (2e druk) te bestellen.

De opbrengst is voor welzijnsactiviteiten voor de cliënten van Zorgcentrum Langedael.

Het boek is te reserveren tijdens openingsuren aan de receptie van Langedael en een aanbetaling van € 15,00 per boek.

Zorgcentrum LANGEDAEL

herdenkt 1944

Een uniek boek, met 24 persoonlijke verhalen, over de bevrijding aangedragen door eigen cliënten van zorgcentrum Langedael.

Reserveren kan tijdens openingsuren aan de receptie van Langedael en aanbetaling van €15,- per boek.

maandag t/m vrijdag 9.00 - 16.30u
zaterdag 11.30 - 15.30u

Bloemendalstraat 148, Vaals

De nieuwsbrief is een uitgave van heemkundekring Sankt Tolbert.

Wilt u meer weten over de heemkundekring Sankt Tolbert, een bijdrage leveren aan deze nieuwsbrief of heeft u een interessante mededeling, kijk dan op de website www.sankttolbert.nl of mail naar sankttolbert@gmail.com.

De nieuwsbrieven staan ook in pdf-formaat op de website. Deze kunt u downloaden. Tevens kunt u op de site aangeven als u de nieuwsbrief niet meer wilt ontvangen.